

A Miskolci Városi Könyvtár és Információs Központ Nonprofit Kft. – mint az 1960-ban alapított Miskolci Városi Könyvtár jogutód intézménye – 2012. november 12-én emléktábla-avatással egybekötött konferenciát rendezett egykori igazgatója, *Krencseyné Győri Erzsébet* (1936–2012) tiszteletére.¹

Győri Erzsi – mert a legtöbben csak így ismerték – nem ismeretlen a magyar (határon inneni és túli) könyvtáros szakmában. Miskolcon, 1936. április 25-én született. Ötgyermekes, vasutas családban nevelkedett. A miskolci Állami Vámos Ilonka Leánygimnáziumban érettségizett. Pályáját 18 évesen Sajószentpéteren, az egyszemélyes könyvtár vezetőjeként kezdte. Majd Szikszón szervezőként, aztán Encsen 1960-tól járási könyvtárigazgatóként bizonyította rátermettségét. Ezután szülővárosában, a Megyei Tanács Művelődési Osztályán volt könyvtári előadó. 1968 márciusától csaknem két évig a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban igazgatóhelyettesként tevékenykedett. Személyében olyan nagy tapasztalattal, felkészültséggel rendelkező munkatársa lett az intézménynek, aki területi instruktorként valós ismeretekkel rendelkezett a megye könyvtári helyzetéről. 1970-ben került – Gáspár Mihályt és Kordos Lászlót követően – harmadik

igazgatóként a Miskolci Városi Könyvtár élére. Munkássága során elévülhetetlen érdemeket szerzett a város könyvtárügyében. 1976-ban Budapestre költözött, házasságot kötött. Kezdetben a Művelődési Minisztérium könyvtári osztályán dolgozott. Majd a Könyvtárellátó Vállalathoz került, melynek 1981-től igazgatója lett. 1985-től az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központjának igazgatójaként, valamint előbb az *Új Könyvek* című állománygyarapítási, módszertani kiadvány felelős szerkesztőjeként, később a *3K* szerkesztőjeként, majd szerkesztőbizottsági tagjaként a könyvtáros társadalom országosan is ismert és elismert képviselőjévé vált. Nyugdíjas éveiben is aktívan dolgozott, több évtizedes munkájával beírta magát a könyvtáros szakma történetébe. Érdemeit a szakma 1996-ban Szinnyi József-díjjal, 2001-ben Széchényi Ferenc-emlékéremmel jutalmazta. Lakásán, 2012. szeptember 8-án hunyt el, búcsúztatására a fővárosi Fiumei úti Sírkert szóróparcellájánál, 2012. október 3-án került sor.

Az emléktábla-avatáson részt vevők egy csoportja
(fotó: Fésűs Ádám)

¹ 2013. január 1-jétől a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár és a Miskolci Városi Könyvtár és Információs Központ Nonprofit Kft. egy intézményként, Miskolc Megyei Jogú Város fenntartásában, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár néven működik tovább.

Az emlékezés tíz órakor a Mindszent téri könyvtárkomplexum belső udvarán kezdődött. Itt *Tircsné Propper Valéria* ügyvezető igazgató köszöntötte az egybegyűlteket. Majd *Szabó Zoltán* aljegyző beszédéből kiderült, hogy Győri Erzsébet nevéhez fűződik a Szentpéteri kapuban a József Attila Klubkönyvtár átadása, amely az akkori idők egyik legmodernebb könyvtárának számított.²

A köszöntőt követően a könyvtár ügyvezetője és a város aljegyzője közösen avatta fel az emléktáblát a helyszínen, rokonok, egykori kollégák, pályatársak és barátok előtt. Talán nem véletlen, hogy Győri Erzsébet emléktáblája a szakmai példaképnek tekintett Kordos Lászlóé mellett, karnyújtásnyi távolságra kapott helyet.³ A táblán látható kép eredetijét a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) XVIII. vándorgyűlésén, Békéscsabán készítették.

Emléktábla talapzattal, az avatás pillanatát követően (fotó: Fésűs Adám)

Az emléknep a második emeleti előadóteremben folytatódott, ahol kamara kiállítás nyílt Győri Erzsébet publikációiból. Itt *Mezey László Miklós*, a *3K* szerkesztője szólt a hallgatósághoz, felidézve Erzsi legendás alakját. Nekrológját a *Könyvtári Levelező/lap* is közölte.⁴ A könyvtáros szakma meghatározó alakjára történő szubjektív emlékezés egy ed-

dig kevesek által ismert tulajdonságára is fényt derített: rendkívüli diplomáciai érzéssel rendelkezett. Képes volt egymástól merőben eltérő álláspontot képviselő személyeket közös nevezőre bírni, kibékiíteni, valamint a munkája közben adódó feszültségeket kitűnően elsimítani és mindent kézben is tartani.⁵

Ezt követően *Vajda Kornél* elevenítette fel azokat az elvitathatatlan tényeket, érdekeket, amelyeket Miskolc városa és ezáltal az ország könyvtáros társadalma kapott a magyar könyvtárügy Mädchen für allesétől. A városi könyvtárak szerepét, a hálózatként működő fiókkönyvtárak jelentőségét emelte ki a résztvevőknek. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a városi (fiók)könyvtáraknak, mint közösségi tereknek, kiemelt és megkülönböztetett jelentőségük van a lakosság, a lokális társadalom életében. A visszaemlékezés sorai között megbújt a fájdalom is, Erzsi pótolhatatlan veszteséget hagyott hátra, nem csak mint munkatárs, hanem mint barát is hiányzik neki.

Tircsné Propper Valéria statisztikai adatokkal szemléltette néhai elődje telje-

² A József Attila Klubkönyvtárat 1971. november 5-én adták át. A megnyitásról és körülményeiről, valamint a könyvtár féléves működéséről lásd részletesebben: Győri Erzsébet: Egy új városnegyed könyvtárában. A miskolci József Attila Könyvtárról. Borsodi Könyvtáros, 1972. 22–25. p.

³ Kordos László emléktábláját – születésének 100. évfordulóján –, 2009. október 21-én avattuk fel. Az emléknep eseményeiről jelen sorok szerzője közölt beszámolót a *Könyvtári Levelező/lap* 2009. novemberi számában.

⁴ Mezey László Miklós: Krencseyné Győri Erzsébet (1936–2012) *Könyvtári Levelező/lap*, 2012. 9. sz. 25–27. p.

⁵ Az itt elhangzott megemlékezés teljes terjedelmében megjelent a *3K* 2012. novemberi számában.

sítményét. Többek közt ismertette az egykori könyvtárhálózat fiókkönyvtárainak és szakalkalmazottainak a számát, elődeink akkori bérét pedig az akkori megélhetéshez és életszínvonalhoz viszonyította. De szólt még az állománygyarapításra fordított összegről, a folyóirat-beszerzési keretről, ezen belül külön kiemelve az akkor nyugati országoknak nevezett államokból előfizetett időszaki kiadványok számát is. Értekezése a fejlődés volumenét részletezte, azt az utat, amelyet Győri Erzsi hatéves igazgatósága alatt járt be a Miskolci Városi Könyvtár.

Emléktábla Krencseyné Győri Erzsébet tiszteletére
(fotó: Zahuczky László)

A megemlékezésen a Győri és a Krencsey család tagjai is részt vettek. Testvére, *Győri Ilona* a szervezőknek mondott köszönetet. Emlékezése bepillantást engedett a Győri család eddig ismeretlen világába, elveszített nővére szüntelenül gondoskodó, nevelő, segítőkész és szeretetet adó tulajdonságaiba is. Beszéde kezdetétől falra vetített, korabeli fényképeken Erzsi életének történései, főbb helyszínei, szereplői és jeles eseményei elevenedtek meg.

A családtag után egykori kollégái idézték meg Győri Erzsi alakját, személyiségének kevesek által ismert tulajdon-

ságait. Először *Pálinkás Györgyné* emlékezett meg róla. A Miskolci Városi Könyvtár fennállásának huszonötödik évfordulójára verset írt, melyet 1985-ben a jubileumi ünnepségen is előadott. Most ismét elővette a stencilezett, írógéppel írt, időközben megsárgult papírlapot, és felolvasta rímekbe szedett – humoros, de mégis reális – művét, melyben az intézmény első négy igazgatójának személyiségvonásait, az akkori könyvtári (munka)körülményeket, társadalmi helyzet(ük)et örökítette meg. Máig hiteles ábrázolása ez a rendszerváltozást megelőző három évtized miskolci (városi hálózat) könyvtárügyének.

Majd *Vörös Zoltánné* beszélt Erzsiről, aki bevallása szerint meghatározója volt későbbi könyvtárosi karrierjének. Életének arra az időszakára emlékezett, amikor együtt dolgozhatott vele. Elmondta azt is, hogy Erzsi a József Attila Könyvtár megálmodója és megteremtője volt. A megnyitás előtt közel egy hétig készültek, éjt nappallá téve pakolták, rendezték az állományt, ezekből a munkálatokból Erzsi is aktívan kivette részét. Volt úgy, hogy munka közben, a létra tetején, lexikonokkal és nagyszótárakkal a kezében fogadta tárgyalópartnerét. Az átadás előtti napokban valamennyien a könyvtárban aludtak, mert már arra a kevés időre feleslegesnek vélték a családjukhoz történő hazatérést. Ilyenkor Erzsi édesanyja biztosította a vacsorát a kitartó, de a pakolásba belefáradt munkatársaknak.

Fejér Ernőné szintén a klubkönyvtárban együtt töltött, dolgozó hétköznapokra emlékezett vissza. Kitért arra is, hogy Erzsi öt nap fizetett (jutalom)szabadságot adott azoknak, akik részt vettek az átadás előtti munkákban, ami akkoriban nagy

szó volt. Felidézte, hogy a könyvtár nyitva tartását az olvasói igényekhez igazodva alakították ki, hétfőtől szombatig tizenkettőtől húsz óráig várták az olvasókat. Akkoriban ugyanis még a szombat is munkanap volt! Kiemelte, hogy e könyvtár egy – máig egyedülálló – különlegességgel is rendelkezik. 1979 óta a megyében példátlan, külön képzőművészeti szakrészlegben található meg itt a művészeti albumok, művészettörténeti szakkönyvek, keretezett diák és reprodukciók. Az itteni kiállításokon a magyar grafika színe-java felvonult (*Reich Károly, Würtz Ádám, Kass János, Feledy Gyula* és mások). Múltidézése során elárulta még, hogy egy-egy kiállítás megnyitója alkalmával száz-százötven látogató volt jelen, a hölgyek nagyszékelyben jelentek meg. Az egyes könyvtári rendezvényeken való jelenlét pedig akkoriban egyben a társasági élet megmutatkozási lehetősége is volt, nem csak a kiállító képzőművészeknek, hanem a részt vevő vendégeknek is. Erzsi hiányát többszörös veszteségként élte meg, mert számára nem csak igazgató és kolléga volt, hanem igazi lelki társ, barát is egy személyben.

Sasvári Olga Erzsi korrektségét emelte ki a jelenlévőknek. A soha, egyetlen időpontra sem időben érkező kolléganő néhány személyes élményét osztotta meg. Egyszer könyvtárvezetői értekezletre szokása szerint jócskán, elmondása szerint fél órával később érkezett meg. Heves magyarázkodásba kezdett a némileg döbönt arckifejezéseket látván, mire igazgatóként Győri Erzsi kimérten csak ennyit reagált: „Kolléganő! Az értekezlet nyolc órakor kezdődött.” Arról is beszélt még, hogy véletlenszerűen öt perccel zá-

rás előtt névtelen telefonhívással ellenőrizte a kollégákat, hogy betartják-e a munkaidejüket, illetve biztosítják-e a könyvtár nyitva tartását, a szolgáltatások zavartalan igénybevételének lehetőségeit.

Végül *Nemes Erzsébet*, a KSH Könyvtár főigazgatója méltatta Erzsi könyvtáros társadalmi szerepvállalásának jelentőségét, ismertette az MKE Ifjúsági Szekció megalapításának körülményeit. Felidézte, hogy az országban először Miskolcon, 1971. június 1-jén létesítettek ifjúsági könyvtárat. Az MKE Ifjúsági Szekcióját pedig itt, ebben a könyvtárban, 1973. április 10–11-én alapították, elsősorban Erzsi vehemenciájának köszönhetően.

Később e szakmai szervezet neve Olvasáskutatási Szekcióra, mára pedig Olvasószolgálati Szekcióra módosult, de a célja – közel négy évtizede – nem változott. ■

TÜKÖRBEN A VILÁG
KIÁLLÍTÁS AZ EMBERI TERMÉSZETRŐL ÉS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS RŐL

JÖVŐKERESŐ KONFERENCIA
2013. ÁPRILIS 23. 10.00 ÓRA
ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR,
TESSEDIK SÁMUEL TEREM

ELŐADÓINK:
Bartus Gábor - Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács
Gyórfai Iván - Ökológiai Intézet
Gerecs Zsolt - Vidékfejlesztési Minisztérium
Szalay-Zala Andrea - Falusi és Agrarumanyag Országos Szövetkezet
Rohacsák István - NAKVI

2013. ÁPRILIS 16 - MÁJUS 11.

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓ: 2013. április 16. (kedd) 14.00 óra
Nyitva tartás: hétfőtől-pestekig: 09.00-18.00; hétvégén: 10.00 - 16.00.

A KIÁLLÍTÁS DÍJTALANUL MEGTEKINTHETŐ!

ELŐZETES REGISZTRÁCIÓ UTÁN AZ OSZTÁLYOK TÁRLATVEZETÉSÉÉ BIZTOSÍTIUK.
Jelentkezni a www.okopack.hu/jelenkeztes menüpont alatt lehet.
Időpont-egyeztetés: 06 30 734 79 67, tukorbenavilag@gmail.com

KÖTÉS: Celsius Copart, Zöld Fittball, Ezerlelet - A KIÁLLÍTÁS FŐSZERVEZŐJE: OKD-Pack Magyarország Kft. - Szponzor partnerek: Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, Nemzeti Agrárzootársadalmi, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet - Médiapartnerünk: Més & Holnap, GreenGo.hu, Online Network, Termelői.hu